

Учіте ся брати мої,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 43

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 5-го Децембра 1894.

ГОДЪ II

до РУССКИХЪ РОДИЧОВЪ
въ
Америцѣ.

Днесъ одзывается ся до васъ руски родичѣ въ Америцѣ, щобъ пригадати вамъ вашъ обовязокъ, якій маєте взядно вашихъ дѣточокъ. Самымъ першимъ обовязкомъ родичѣвъ есть: щобъ ихъ дѣти, якъ только зачнутъ брати ся говорити, починали свой дитинячий розговоръ съ Богомъ т. е. вчили ся руского Отче-нашу въ рѣдной мовѣ. Дитина сама не навчитъ ся, наколи отецъ або мати не будутъ ихъ вчити молитвы. Той „Отче нашъ“, котрый мама своей дитинѣ прокаже, глубоко впишетъ ся въ молодецку память и въ невинное сердце и дитина ни-коли го не забуде молити до Бога и не забуде той мовы, въ котрой мати учила молитися.

Уважайте рускѣ родичѣ на се, бо заебане того обовязку стягне на васъ бо-жій гнѣвъ а вашихъ дѣтей погибель, — причиною той погибели будете вы сами и на страшный день суда будете отповѣдати за себе и за дѣти!

Мы не разъ переконали ся о томъ заебаню по плей захъ, де отецъ иде на цѣлный день до работы, а мати занята работою въ дома коло праны лаковъ бордигеровъ, забывая дѣтямъ своимъ проказати молитву и дѣти растутъ бѣгаючи на свобо-дѣ безъ знаня положити на себе знакъ креста святого.

Щожъ буде зъ такихъ дѣтей, наколи они въ той дикости и незнаньи вырастутъ? Нѣ они до Бога, нѣ до рускиихъ людей. Сли чоловікъ зъ малку не навчивъ ся молити до Бога одъ рѣдной своей матери та и въ родной мовѣ, то одъ кого познѣйше навчитъ ся тутъ въ Америцѣ, де въ школѣ жадной рели-гии не вчать?

Съ такой дитины, котрой отецъ и мати не навчили руской молитвы, ничъ добро-го на свѣтѣ не буде. Така дитина, прійшовши до пов-ныхъ лѣтъ, не буде знати о Бозѣ, о его святой воли, о вго приказаняхъ; така ру-

ска дитина въ доросломъ вѣцѣ не только пропала для Бога, але и для русской на-родности.

Коли въ недѣлю рускѣ люде будутъ йти до русской церкви Богу молити ся, та-кѣй ненавченый рускими ро-дичами зъ малку руского: Отче нашу, буде стояти зъ айришами зъ поподбива-ми очами коло замкнутыхъ дверей салону тай мѣряти: кто дальше плуне! Ото бу-дучность русской дитины въ Америцѣ, наколи родичѣ за-недбають свой першій обо-вязокъ, о котромъ мы въ го-рѣ спомнули...

Дальше пригадуемъ роди-чамъ, щобы уважали на сво-ихъ дѣтей якъ они бесѣду-ють. Се добре шо дѣти ру-ски тутъ рожденъ говорятъ по англійски, але обовяз-комъ родичѣвъ есть въ до-ма учити дѣтей говорити по руски и щобы дитина въ ро-динномъ кружку говорили тою мовою, шо батько та мати и щобы она знала же зъ руского роду походить и звали себе рускою.

Родичѣ довший уже зъ малку вѣщплати поняте въ молодецкомъ сердцу дѣтей, шо они суть русинами а не англичанами, словаками, пол-ками.

Руска мати тутъ въ Аме-рицѣ повинна оповѣдати сво-имъ дѣтямъ якъ звесь той далекий край зъ которого ро-дичѣ пріишли до Америки. же тои называе ся рускимъ и люде шо въ томъ краю живутъ называютъ ся Рус-инами и шо тѣ русины гнѣъ далеко за моремъ тяжко бѣ-дуютъ въ своемъ краю, бо чужѣ люде забрали злодѣй-скимъ способомъ колѣсъ ру-скую землю и теперь пану-ють а русины зъ бѣды и ну-жды мусять йти въ Амери-ку зарабатывать хлѣба!

Тамтотѣ Русины шо по-зѣстали въ краю тяженько бѣдуютъ и борются зъ ся во-рогами, котрѣ безправно по-сѣдають шо найкрасшу рус-ку землю: поля, лѣсы, лу-ги, пасовиска, сѣножата и то все або паньске або цѣ-сарске а хлопске ничъ тол-ко яма на цмѣнтарѣ и то въ кутику свинами подрытого паркану!

Такимъ оповѣданемъ зъ одной только страницѣ на-шой бѣдолашной исторіи, може руска мати або рускѣй отецъ зашпигити въ сердце своихъ дѣточокъ любовь до всего шо руске: до русской мовы, народу, обряду, цер-кви. Зле роблять тѣ родичѣ шо тѣшатъ ся якъ ихъ дитина уже по словацки зна-проклинати а по руски пе-рехрестити ся не умѣе. У-чѣтъ зъ малку дитину ро-динной мовы; учѣтъ зъ малку молитвы по руски, учѣтъ зъ малку любити Русь и о-повѣдайте муки и терпѣнія Русинѣвъ, котрѣ по нынѣ суть ще рабами, — стогнуть у неволи, гнуть карки то-то въ нѣмецке, то въ поль-ске, то въ мадареке, то въ російске ярмо!..

Старайте ся рускѣ роди-чѣ запалити огонь любви до рѣдной праѣдной земли и завзято бороти ся за волю Руси Украины въ сердцахъ вашихъ сыновъ, нѣмъ раба-ми ляжетъ въ невольничу я-му! Але кто хоче комуся я-кѣй добрый прикладъ въ я-кѣмъ чѣмъ предподати, му-ситъ впершъ самъ добрый бути. Сли рускѣ родичѣ хо-чуть сповняти свой обяза-нокъ взглядомъ дѣтей т. е. сли хочуть щобы ихъ дѣти росли въ страсѣ божѣмъ, мо-лили ся въ рѣдной мовѣ, шо бы въ молодецкихъ грудяхъ билосъ широ-руске сердце, то мусять сами родичѣ бути по-божными, и горячими патри-отами т. е. все въ дома, чи поза домомъ говорити зъ сво-има по руски але калѣчити по словацки або по польски.

Ото рускѣ родичѣ якъ ма-ете старати ся выховувати тѣ дѣточки тутъ въ Аме-рицѣ, акими васъ Богъ по-тѣшивъ. Выховуйте ихъ по-християнски: щобы они зна-ли и любили Бога, до него широ по руски молили ся, своей рѣдной мовы не цура-ли ся! Щобы они знали зъ-якого они народу походить и щобы завсе признавали ся Русинами и щобы знали же Русины въ Европѣ суть до-нынѣ въ неволѣ и терпятъ голодъ и нужду на ихъ зем-ли але уже не власной и же Русь буде потребувала ко-лисъ помочи одъ Русинѣвъ

зъ Америки, наколи насѣе часть Богомъ означеный для освобождения Руси Украины!

Одъ выхованя молодого поколѣня зависить судьба народа. Слибъ днесъ въ Га-личинѣ вольно було выхо-вувати въ школѣ нове поко-лѣне въ правдивомъ патри-отичномъ рускомъ духу, то-дѣ ляхъ въ Галичинѣ зъ рус-кой части не бувъ посломъ до сойму, до думы держав-ной, але замѣтавы улицѣ Львова зъ нумеромъ на ша-цѣ!

Рускѣ родичѣ въ Америцѣ! Выховуйте вашѣ дѣти такъ, якъ вамъ тутъ пишемо, а за-таке выховане вашихъ дѣ-точокъ поблагословить васъ Богъ, а рускѣй народъ хва-литъ-ме васъ!

Що то може одвага
и сильна воля!

Майже вся цивилизована Европа думала до теперъ шо побороти хиньске царство е-дуже трудно и майже не мо-жливо.

Йти войною на край, ко-трый числитъ 400 миліонѣвъ мешканцѣвъ, треба не абы-якой будь одваги; мыслити о побѣдѣ надъ такою сило-ю здасть ся неимѣвнымъ. Але Японія, краина шо чи-слитъ 40 миліонѣвъ люда, пустила ся до борбы зъ Хи-нами и въ каждой битвѣ вый-шло япаньске войско побѣ-доносно. Помимо того нѣкто не хотѣвъ вѣршити на цѣл-ковиту побѣду по сторонѣ япончикѣвъ надъ хинами, бо-ще стояла на завадѣ най-сильнѣйша крѣпость „Port Arthur“, въ котрой обваро-ванѣй хинчики не допускали япончикѣвъ до завоюваня ихъ краю. Але одвага и сил-на воля япончикѣвъ дока-зала чуда и въ одной ночи взяли крѣпость, 50 тысячъ пѣхннѣковъ и два военны кораблѣ.

Европа здивована подив-ляе хоробрѣсть и одвагу по-бѣдоносныхъ япончикѣвъ. Такъ то одвага и сильна воля веде до побѣды и славы слободушнѣ, не вѣрене въ сво-ю силу, веде до неволѣ и по-шени кайданѣ. О томъ тре-ба подумати Русинамъ въ старомъ краю.

Вкравъ 354 тысячь дол.

Добродѣй Samuel C. Selly котрый бувъ урядникомъ въ Shoe and Leather Bank въ Нью Йорку и провадивъ кни-ги рахунковъ, перераховавъ 354 тысячь до своей киш-нѣ и ставъ ся невидимымъ. Въ томъ рахунку помагавъ му оденъ адвокатъ, котрый певно буде боронити невин-ность злодѣя, наколи удасть ся полиціи его поймати въ свои обятія.

Люде шо вложили гроши до того банку, не мають ся о ничъ бояти, бо заложите-лѣ банку заявили готовѣсть покрыти крадену суму гро-ша.

Кѣлько то денно заробляе компанія верховой колеи „Elevated R. R. Company“ въ Нью Йорку?

Денный доходъ той ком-паниі 30.000 долларѣвъ. Але цѣкаве буде читате-лямъ дѣзнати ся въ якій то способъ збераетъ тотѣ гроши зѣ веѣхъ стациі и ховае пе-редъ злодѣями. Наколи въ нѣчной тишинѣ весь розлогій Нью Йоркъ спитъ и од-почиваетъ по дневномъ трудѣ, тодѣ по крутыхъ линіяхъ верхней кольей неспяча лю-дина може спостерегти такъ коло першой години въ но-чи якеся свѣтло, шо тягнѣеъ скоростію блискавки поза-крутахъ верхней кольей. Се машина зъ однимъ ваго-номъ блискавкою гонитъ зѣ одной стациі на другу и од-бѣраетъ мѣшками гроши и везе до магазину 30 тыся-мѣди и серебра и складаетъ то на купу. При той робо-тѣ суть занятіи только 3хъ урядникѣвъ одъ компаніи, котрыхъ тая-же шо тыж-дня змѣняе, щобы не спро-невѣрили тай зѣ гроша-ми не втѣкли.

Въ Brooklin-ѣ

Будо землетрясене и въ-багато домахъ не позѣстало аны одной шпбы въ окнахъ. Кѣлько домѣвъ завалилося але страты на людѣмъ жи-тку не было только оденъ пе-дляръ зломивъ ногу и по-товкъ ся.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата: 2 р. в год 2.00
До старого краю 2.50

Всѣ дописи и гроші про-
симоу высылати по дѣ-
ревоу;

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходит по
вторнику въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

Кто замавляе „Свободу“
мае рѣвночасно заслати и
предплату иначе ся не по-
сылает.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ
КРАЮ.

НЕ НА ЧАСЪ.

Недавно вычитали мы зъ
„Душпастьра“ церковной
газеты выходящей во Льво-
вѣ, що тамъ завязавъ ся
комітетъ, въ которого складъ
входятъ найвысшій лиця рус-
ской церкви и кѣлька свѣд-
чыхъ мужовъ знаныхъ свѣ-
ту своею наукою и патри-
отизмомъ, щобъ зяяти ся праз-
днованемъ 300 лѣтней рѣч-
ницѣ „Берестейской Уніи“.

Святковане якоісь слав-
ной подѣи въ исторіи вѣль-
ного народа есть святымъ
обовязкомъ того народа и
свѣдѣти що народъ пони-
мае свою народну честь и
вмѣстѣ оцѣнити заслуги сво-
ихъ героивъ, бравшихъ у-
дѣлъ въ славной подѣи.

Але мы Русины, закова-
ны рабы, одѣсенны на
весь цивилизованный свѣтъ,
не можемо обходити народ-
ного свята въ память слав-
ной подѣи изъ нашей исто-

ри, бо такѣ святковане въ
очахъ мадарской нѣмецко-
польской, російской полиціи е
бунтомъ и зъ горы заказане.

Тымъ меньше не есть на
часѣ обходити память огъд-
ной брутальности, котра ѡд-
билася на невѣльничѣмъ кар-
ку русина раба, колись то
вѣльничѣмъ христіянина и ру-
сина за часѣвъ Володимира!

Мы, яко русины католики
не маемо ничъ проти Уніи
догматичной со святымъ а-
постольскимъ римскимъ пре-
столомъ, только способъ пе-
репровадженія уніи за ча-
сѣвъ Польщи, задля поли-
тичныхъ цѣлей, есть огид-
нымъ въ очахъ цивилизова-
ного свѣта а намъ русинамъ
народовцямъ пригадуе еле-
зы, рѣзю и кровь мучени-
ковъ русиновъ, котрыхъ ка-
тами були поляки и іезуи-
ты а свѣтійшій римскій пре-
столъ николи не одповѣдае
за душегубничѣвъ!

Протое кажемо, же свят-
коване днесъ еще не есть на
часѣ. Недавно тому обходи-
ло ся въ царско-православ-
ной Росіи свято 100 лѣт-
ной рѣчницѣ перехода уні-
ятѣвъ на православіе. Тую
подѣю называли также свя-
томъ народнымъ. А чи то
правда? Чи то свято народ-
не: обходити память нещас-
ныхъ дней горя и мученія?
Чи то свято, наколи неви-
днхъ дѣтей, женъ и стар-
цѣвъ кололи багнетами кре-
щений Киргизы, наворачаю-
чи на полицейское правосла-
віе? Чи то народне свя-
то: наколи около уніятской
церкви лежали трупы замор-
дованныхъ русиновъ: женъ дѣ-
тей, чоловѣковъ — а рѣш-
та що ще жили середъ лю-
той зимы, по царскому у-
казу ступали, голіи босіи, го-
лодніи и хоріи въ далекій Си-
биръ за тую одну провину
що передъ 300 роками зму-
сѣли ляхи ихъ прадѣдовъ
узнавати „Унію“ але не зъ
Римомъ, только зъ гнилою
Польщою!..

Отже за те мучили вну-
кова каторгого, Сибіромъ?!
Отже те свѣковане памяти
100 лѣтней рѣчницѣ навер-
ненія нагайкою и мечомъ у-
ніятѣвъ русиновъ зѣ сторо-
ны російского правитель-
ства есть не люцке огидне
и кричить о помсту за не-
винно пролиту кровь Рус-
иновъ уніятѣвъ.

Обходити память 300 лѣт-
ной рѣчницѣ сей „Бере-
стейской уніи“ значитъ: об-
наеляти той самъ огидный
способъ наверненія правосла-
вныхъ русиновъ на „у-
нію“ не по духу Рима, але
поляковъ, що російске пра-
вительство узило при на-
верненіи уніятѣвъ на цар-
ское православіе. Одно якъ
и друге навернене стояло
много слезъ и крови, крови
русской, пролитой невинно!
Мы тутъ говоримо о спосо-
бѣ, а не о самой правдивой
уніи зъ Римомъ, котрой сд-

на часть Русиновъ крѣпко
держитъ ся.

Лучше бы было сльбъ тое
святковане памяти „берес-
тейской уніи“ залишити бо
не на часѣ и нетреба обнав-
ляти ще не загоєныхъ ранъ
Руси-Украины! Богъ дастъ
обходити память не только
уніи церковной, але и уніи
національной: наколи Русъ
Украина осѣнитъ всѣхъ сво-
ихъ дѣтей прапоромъ сво-
боды, думки, вѣры и слова.

Закопанный скарбъ.

Въ селѣ Тройци подѣ За-
болотовомъ въ повѣтѣ сля-
тинскѣмъ выкопавъ якійсь
селянинъ на своемъ грунтѣ
сѣмъ чвертокъ турецкихъ
дукатѣвъ. Сей скарбъ мае
походить за часѣвъ турец-
кихъ войнъ; онъ бувъ воен-
ною каскою турковъ и они въ
небезпечности закопали его.
По той першій вѣсти, що
появила ся въ газетахъ, на-
дѣйшла нова вѣсть, зъ ко-
трой выходитъ, що цѣлый
той скарбъ щось дуже не-
печный. Бо ось що пишуть:
Мельникъ шо служивъ на
дворѣскомъ общарѣ въ Трой-
ци, нѣмецъ, копавъ щось о-
коло млына и докопавъ „ся-
яконскъ скринѣ та попро-
силь чотырохъ людей, щобъ
помогли ему занести сю то
скриню до хаты. Отворивъ
ей въ хатѣ, мавъ мель-
никъ найти въ скрини зга-
даний дукаты. Онъ наказавъ
людямъ нѣкому про се не
говорити, сказавъ, що поѣде
до Вѣдны, вымѣнитъ гроши
и обѣцалъ имъ нагороду.
До дня 24 с. м. жовтня ѣз-
дивъ онъ дѣйстно три ра-
зы, а приѣхавши зъ Вѣдны,
заплативъ людямъ що ему
помагали переносити скри-
ню по 100 зр. и обѣцалъ
имъ дати ще по сто зр. сли
нѣкому не скажутъ про най-
деный скарбъ. Передъ двома
тыжднями, въ недѣлю зѣбра-
ли ся тѣ помощники въ кор-
шмѣ, и тамъ подпавши со-
бѣ такъ разбалакали ся, що
стали оповѣдати про найде-
ный скарбъ. На се надѣй-
шовъ жандармъ, а почувши
о що рѣчь иде, взявъ тыхъ
людей до протокулу, а ѡд-
такъ зробивъ у мельника ре-
визію. Однако не найшовъ
тамъ дукатѣвъ, лише якійсь
золотый перстень и бразо-
летку, обѣ рѣчи оцѣненъ на
— якъ кажутъ — на кѣлька
тысячѣвъ зр. Мельника и е-
го помощниковъ повѣзъ за-
разъ жандармъ до заболо-
товецкого суда и тамъ зам-
кнули ихъ до арешту. Въ
судѣ при протоколѣ ска-
залъ мельникъ, що найшовъ
тѣ дороговѣщности разомъ
зъ дукатами, але що обѣ рѣ-
чи походить зъ найновѣй-
шихъ часѣвъ, то заходитъ
подѣржане, що цѣлый скарбъ
мусить бути краденый.
Дальше сказавъ мельникъ,
що одного разу приѣхала до
него знана въ селѣ ворожка
и просила его, щобъ онъ по-

зволить ѣй заразы молоты,
а она покаже ему за те, де
лежитъ въ землі закопанный
скарбъ. Онъ послушавъ ей и
на другій день забравъ ся
копая. Догадуютъ ся, що
скарбъ мусить походить зъ
крадежи и коли мельникъ
выкопавъ дѣйстно якусь ще
большу суму грошей або до-
роговѣщностей, то онъ ихъ
еще всѣхъ не вымѣнявъ анѣ
не попродавъ, лише може
зновъ десь закопавъ въ зем-
лю. Дальше слѣдство вы-
яснить мабуть цѣлу справу.

Нужда народу. Эмиграція. жиды.

Красный то повѣтъ тая
Коссовщина! На самѣмъ по-
лудни Галичины а на гра-
ницѣ Буковины положена,
мае лагоднѣйше подсеоне ѡдъ
иншихъ галицкихъ стороноу
мае красны сады и лѣсы, по-
ля вправдѣ не дуже богато
але за те красны полонины.
Черезъ выпасъ худобы по
полонинахъ мѣгъ бы сей по-
вѣтъ бути однимъ зъ най-
богатѣйшихъ въ краю. А то
противно: одни люди идуть
зъ ѡдтамъ за зарѣбками до
Ромуніи на тяжку неволю,
другіи якъ на пр. зъ Ісене-
ва-горѣшого, лишають ха-
ты на волю божу та утѣ-
кають на Угорщину або и
Буковину. А хто тому ви-
нень? Не земля, що потра-
фила бы выживити только
народу, якъ есть въ повѣтѣ,
анѣ способный Гуцулы, але
тѣи люди, що мають управу
въ повѣтѣ.

Вѣдны Гуцулы не толь-
ко не находятъ помочи, а
ле онъ выставлены на вся-
кій драчи и кривды. Коли у-
же не може выдержати въ
своимъ селѣ то запродае ся
агентамъ жидовскимъ за
границю въ правдиву нево-
лю, яку терпѣли хйба ко-
лись чорны мурины, въ той
остатной крайности не онъ
знайде опѣку, але его томи-
телѣ. Такъ было передъ дво-
ма роками, коли въ косов-
скихъ арештахъ взынено 7
селянъ за те, що не хотѣли
ити до Румуніи, куды звер-
бувавъ ихъ жидовскій агентъ
и ѡдставлено ихъ прину-
сомъ черезъ жандармерию
до границѣ...

За те жидамъ жѣ ся тутъ
дуже добре.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Президентъ Клевелендъ е
хорый на ревматизмъ и ле-
житъ въ постели. Пойшовъ
уже и розболѣлъ що онъ та-
ки небезпечно слабый, але
его пріятелѣ только укрѣ-
вають се передъ публикою.

Лігайска компанія желѣз-
ной дороги постановила ѡд-
тягнуты 10 процентъ плат-
нѣ всѣмъ своимъ урядни-
камъ, котрыхъ рѣчна пенсія
выносить тысячь долларѣвъ.

Дня 30 новембра упавъ въ
Джерси Сіті першій снѣгъ.

Въ осадѣ Midlesboro, Ky.
одень осадникъ Mc Camp-
bell за породоу старой ин-
діанки взявъ ся до копая за
скарбомъ на своей фармѣ и
вдѣйственности знайшовъ золо-
то въ цѣнѣ 4 тысячь дол.
Варта було стару индіанку
послухати и копане опла-
тило ся.

Antonio, Tex. Не далеко
того мѣста дня 29 нов. о
першій годинѣ по полудни
напали разбѣйники на па-
сажерскій потягъ и заста-
новивши его, зъ револьвѣра-
ми въ рукахъ приневолвили
всѣхъ пасажерѣвъ ѡддати
всѣ гроши, якы при собѣ
каждый мавъ и забравши все
що имъ подѣ руки попало,
пойшли въ лѣсъ зъ нагро-
маженымъ добромъ. Поли-
ція слѣдитъ якъ ночь такъ
день за злодѣями, але доте-
перь не попала на слѣдъ.

Редакторъ „Свободы“
въ Washington-ѣ.

Бути въ Римѣ а не видѣ-
ти св. отца папу римского,
здавало бы ся дивнымъ, такъ
и саме бути въ Америкѣ а
не бути въ Вашингтонѣ.

Видѣти тѣе мѣсто, тую
столицю богатой краины и
подивити ся на капітоліумъ,
було усе монимъ задушев-
нымъ бажанемъ. Улицѣ Ва-
шингтону просторный, чи-
стѣи, гладкіи, а по бокахъ ве-
личавы готелѣ на европей-
скій ладъ зъ американскою
кухнею и услугою. Моя у-
вага була звернена на тор-
жественно возносящій ся въ
лаурне небо своею купо-
лоу капітоліумъ. По гро-
матныхъ сходахъ ходять и
проходятъ ся нѣгры и якась
гордѣсть малюють ся хоть
незначно на ихъ чорномъ ли-
ци споглядаючи на будову
славы и могущества вѣльной
республики. Я ставъ гово-
рити съ старенькимъ нѣг-
ромъ, котрый числивъ 80 р.
и замѣтавъ сходы кптітоліа.
Мѣжъ иншимъ сказавъ менѣ
старець, наколи доставъ ѡдъ
мене пару центѣвъ на тю-
тюнъ, же онъ дуже щасли-
вый що може замѣтати схо-
ды до храму свободы, бо
днесъ онъ и его внуки суть
вольными. Тодѣ, чуючи то-
тѣ слова старенького нѣгра,
коло сердца мене заболѣло и
обернувшись на бѣкъ обтеръ
слезы, бо подумавъ я собѣ:
Боже, Боже! чи дожию я лѣтъ
сего нѣгра, и чи увиджу я
мою Русъ Украину свобод-
ною?... Ахъ, тодѣ я-бъ схо-
ды еи капітоліа горячими
ѡдъ радости умывавъ сле-
зами! Съ тою думкою пой-
шовъ я дальше, може якихъ
десять блоковъ ѡдъ капіто-
ліумъ, до мешканія апостоль-
ского делегата архіеписко-
па Sattoli? Дорогіи черты
лица сего высокаго цер-
ковного достойника були у-
же менѣ давно знаны ще за
богословскихъ часѣвъ и я

бувь его ученикомъ, накопи нѣнѣшній апостольскій делегатъ преподававъ философію и догматику св. Томы. Приняте було якъ найсердечнѣйше. Предметомъ розмовы було положеніе руско-американской церкви, котрой добро вельми лежить на серцю апостольскому делегату. Мѣжъ инчимъ апостольскій делегатъ заявивъ, що се буде його стараніємъ абы руска церковь процвітала и пишалась своимъ прехорошимъ обрядомъ на вольной землі. Казавъ що вѣрность Русинѣвъ до св. престола римского есть дуже крѣпка и не похитна якъ бескидь.

Апостольскій делегатъ знавъ также все що писалося въ „Свободѣ“ и звернувъ увагу редактора на де які хибы.

Въ концѣ Высокопреосвященный благоизволивъ дати редактору „Свободы“ рекомендацїе письмо до тугейшихъ епископѣвъ, щобъ були до помочи ему тамъ, де ходитъ о добро рускихъ вѣрныхъ въ Америкѣ.

Дай Боже щобъ делегатъ апостольскій Саттолі живъ на многі лѣта для блага руской католицкой церкви!

Памѣть о смерти ОМЕЛЯНА ОГОНОВСКОГО

Сумну звѣстку приймѣю сю (да

Розбурханный океанъ:

Що у Львовѣ померъ слав-
(ный)

Воренъ Руси Омелянъ.

И знову Русь прискорбная

Горячий проливаетъ,

Надъ свѣжою могилою

И плачетъ и рыдаетъ.

Не плачь Мати Невѣльнице

Не вмерьно спить Омелянъ!

По вѣкъ жити знай Онъ бу-

(де)

Въ нашімъ серцю й вѣсѣхъ

Славянъ!

Мы Русины твои дѣти

На далекой чужинѣ,

Духомъ кладемъ Ему вѣ-

(нець)

На его домовинѣ.

И надъ нею присягаемъ:

Тебе Русе любить!

И за Тебе якъ Покѣинникъ

Душою наложити...

Гр. Гр.

ЖИМО ВЪ ЗГОДѢ:

Де згода въ родинѣ
Де жырѣ тишина.
Паслины тамъ люде
Блаженна сторона!

Наколи чоловікъ сповняе волю божу и жие въ згодѣ со своею совѣстію, тоді має спокій и есть щасливимъ. Наколи въ родинѣ пануе любовъ, порядокъ и згода, тамъ є шасте и благословеніє божє; де въ громадѣ є згода, тамъ село перемѣняє ся въ рай; наколи въ де-якой руской осадѣ въ Америкѣ гостить свята згода, тамъ люде берутъ ся до про-

свѣты, до науки, тамъ розвиваєсь и крѣпить ся рускій духъ патріотизма. Але де розладъ, а не ма згоды, тамъ пекло, свария, бійка, процеса, посмѣхъ одъ чужихъ людей и грѣхъ.

До насъ доходятъ смутні вѣсти зъ контрѣвъ, же въ томъ а въ томъ плейзѣ добре жилобъ ся русинамъ и у нихъ булабъ пкола, читальня, всѣ присталибъ до „Союза“ наколибъ не знаходивъ ся N. N. або X. N., котрый робить баламуту, все колотить, всюда хотѣвъ бы бути першимъ, всѣмъ ядлити. Мы зъ нашей стороны вѣримо же оно такъ и есть и правду каже руска народна пословица: „же одна паршива вѣвця всю череду запаскудитъ.“

Такихъ неспокойныхъ людей легко всюда знайти.

Ихъ можна змалювати такъ: такий буритель иде дорогою завсе задуманный и дивить ся чи кто му не кланяєть ся и сказавъ бысь брате кто зна що такого, сей собѣ думає — а онъ тольки мыслить якъ бы що збрехати, людей посварити мѣжъ собою, бо досъ чувъ же остою и другій на тамтого вчора сказавъ въ салонѣ прикре слово и онъ уже ноєть ся и гадкою якъ того порадити, що має робити и якъ скаргити за образу чести.

Безъ него жадна плотька не смѣе выйти на плейзъ и мусить посередно одъ него походити. Такого неспокойника можна назвати: бабскимъ адвокатомъ прогнаныхъ справъ.

Другій, такъ само неспокойникъ и можна го зробиити стрѣчнымъ братомъ першого, має тую хоробу въ головѣ, же му здаєть ся, що онъ всѣ мудрости поѣвъ бо не докѣнчивъ третей нормальной у поблизкомъ мѣстечку — але ту нашимъ людемъ повѣдає о гимназїи коло котрой переходивъ.

Такий мудрагель недопечена бараболя, хотѣвъ бы що бы всѣ робили такъ якъ онъ хоче а самъ онъ анѣ его жѣнка, анѣ его тещѣва незнають чого хоче. Днесъ бере ся до організації и кричить що онъ рускій патріота а якъ де здіблетъ ся зъ ворогомъ мадярономъ то за одного шустер-куба пристає до ворожой партїи. Наколи видить що люде мають своій розумъ, берєсь до бізнесу и якъ му сырѣ зогннѣвъ а кобасу котъ зѣвъ — тоді банкетує и за якісь часъ оттверає салонъ. Словомъ такий буритель хотѣвъ бы и щось мати, чимъ бути, але не черезъ працю толькы черезъ бурене людей и черезъ сѣяне незгоды оттакъ щобъ въ въ каламутной водѣ рыбу ловити.

Такимъ бурителямъ и сѣячемъ незгоды мѣжъ народомъ, кажемо щобъ застановили ся надъ собою. Наколи знують що въ головѣ сѣчка, то най сидѣть тихо сли але есть троха якъ то кажутъ „кусь вчений“ то най стараєсь по христїянски и по братньому другихъ научити якъ поступати абы русинамъ лучше жилось и небули усе темнымъ и нужденнымъ народомъ. До згоды, до згоды брати рѣдні! Уважайте що згода буде а непорозумѣне руйнує, бурить, нищить.

Сли ще коли дойдуть знову до насъ аки вѣсти що въ томъ а въ томъ плейзѣ знаходить ся такъ неспокойный индивидуа, то подамо ихъ имени до публичной вѣдомости для перестороги другихъ.

Сли ще коли дойдуть знову до насъ аки вѣсти що въ томъ а въ томъ плейзѣ знаходить ся такъ неспокойный индивидуа, то подамо ихъ имени до публичной вѣдомости для перестороги другихъ.

Д у м к а .

Ой, по мрачной по дубровѣ,
Вѣтръ осѣнный тамъ гуде,
И зриваетъ жювкле листе
И ярами го несе.

Котить ся одшибле листе,
Припочинку му не ма,
Вѣхоръ рище, вѣхоръ свище
Сѣрымъ вовкомъ завива.

На скалѣ пугачъ злобѣщій
Сумно-жално заквивать,
То заплаче, то речоче,
То шалено завивать.

И сумують дальній горы,
Сѣрый ихъ вкрыває мракъ,
У дубровѣ самотливой
Думку думає ковакъ.

Ей, ты вѣтре, ей ты буйный
Зъ краю рѣдного повѣй,
Мого серця люти муки
Буйнесенькій ты розбий!

Що тамъ дѣе родинонька,
Що дѣвчинонька моя —
Я въ чужинѣ, въ самотинѣ,
Забиває мя нудьга!

Вѣе вѣтеръ, вѣе буйный,
Листъ одшиблый котить въ

(даль,

Въ козаченька молодого
Сердце жме горька печаль.

До родины — шляхъ далекий.
Густій терни заросли —
Онъ въ чужинѣ — а дѣвчину
За нелюба оддади!..

Л.

П о л и т и к а .

Дня 26 ноября одбывъ ся въ Петроградѣ слюбъ царя Никслая II зъ княгинею Алицією Гескою. Зъ нагоды своего весѣля царъ помилывавъ тыхъ, котри сидѣли въ гарешнѣ за долги и ще колькохъ малыхъ преступниковъ. Царъ давъ по рублеви кождому полицїантову, котрый тримавъ порядокъ при похоронахъ его батька.

Славный російскій пѣнїста и композиторъ Рубенштейнъ умеръ нагло въ Петроградѣ.

Теперь цѣла Европа цѣкава знати яка буде політика молодого царя.

И т а л і я .

Римъ. Розбійники напали на мѣстечко Портолі въ Сардинїи въ пѣли обрабованїя. Полїція взалась скоро до работы выслѣдити розбійниковъ и арештовала 36 особъ, мѣжъ котрыми находить ся богато самыхъ полицїантовъ, оденъ бувшій офицеръ, оденъ священникъ, оденъ панъ судїи и двоухъ грунтовыхъ посѣдателѣвъ.

Въ Смпіліи и въ Калабріи було страшне землетрясенє. Тысячъ а тысячъ народа ночує и днює у лихихъ будахъ на полю, а де було село, або мѣсто, та тамъ зъ розвалинь вросла высока гора.

Д о б р ы й п о ч а т о к ѣ .

На розказъ даря маєть ся выробити проектъ закона, посяла котрого по всей російской державѣ будуть запровадженіи элементарнїи школы. Давъ бы Богъ щобъ на Украинѣ вчили въ нашей рѣдной мовѣ!

Х и н ы .

Хиньске правительство хоче залишити провадженє войны и бажалобъ войти въ мирнїи переговоры зъ Японїю, але тая по взятю крѣпости Портъ Артуръ, шле свое войско на Пекинъ.

Берлинъ. Старый Бисмаркъ повдѣвъ и есть обава же и онъ недовга почвалаєтуда, зъ одки ще никто не вернувъ.

Що пишуть газеты.

На всѣхъ языкахъ и по всѣхъ усюдахъ выходящихъ газетахъ, можна подибати непотѣшне пророчество на политїчне будуче. Въ одной або въ другой газетѣ можна подибати отъ що:

Наколи скѣнчить ся война на далекомъ Востоцѣ мѣжъ япончиками а хинчиками то кто зна чи не залетитъ искра военного огня до пороховень старой Европы, котра за богато має пороху и дымного и бездымного що уже не знає де го подѣти.

Кто знає чи не зачнетъ ся война въ Европѣ якъ въ Азїи буде кончитись?

И до того може легко прїити зваживши особенно на Нѣмечину и на Росїю, де ту и тамъ молодой монархъ управляє.

Молодѣжъ бажає славы.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского діпа
въ

Mt. Karmel, Pa.

Поручає любымъ крайнамъ свой добре заосмотренный
Г О Т Е Л Ь .

Пиво, горѣвка, ликеры и щигары наилучшого сорта.

Таный и выгѣдный нѣчлетъ.

Свѣдѣне, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте!

Календари „Просвѣты“ и „Ставропигїи на рѣкъ 1895 буде можъ получить съ концемъ мѣсяця Новембра въ Редакціи „Свободы“

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,

въ ШАМОКИНЪ ПА.

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свой богатый складъ всякого рода викуталовъ и майнерскихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скирнѣ

И гербата,

Перецъ, ввозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушеннина.

Е чернушка,

Е петрушка.

Д О К Т О Р Ь .

H. BEATTIE BROWN, M. D.,

129 Warburton Ave..

YONKERS N. Y.

Всѣмъ братьямъ Русинамъ въ Юнкерс радимо въ разѣ слабости улажаться до него.

У В А Г А .

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касїера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подѣ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz

144 South Franklin Str.

Shamokin Pa.

* Звертаємъ увагу всѣхъ нашихъ Русинѣвъ, що маємо на складѣ всякі книжки шкѣльнїи букварїи, читанки, одъ першой до третей класы. Маємо такожъ всякі поучаючи книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маємо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкраснѣйшихъ книжокъ до моленя зъ чотырьма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ Такъ само маємо Историю Руси и кнїгу о „Наслѣдованїю Іисуса Христа“ Тїи книжки повинни находити ся въ кождой хатѣ руского робѣтника. Неодовга надѣждуть розличного рода образки, образы зъ рускими подписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

ОПНАРДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америцѣ всякого рода
вещи церковныя и именны:

Евангеліе новаго изданія въ
розличныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на полковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрици, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дароохра-
нительницѣ, Пауки, лихтарѣ,
альпаковин, мосяжники, и
диновин. Всякія книги цер-
ковныя, а особливо поручае о-
бразы до Иконостасъ въ
хорошей работѣ по дужѣ у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоа Па, Фріландъ Па,
Миннеаполисъ Минн. а
всѣ были совершенно удовлетво-
рени о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америцѣ за-
бирають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзвич-
айно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковныя, котримъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, чтобы съ своими по-
требами до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣстнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошукати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталюнкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ присилати, а слѣбды
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таксу, котру
треба заплатити американь-
скому консулеви въ Вѣднѣ
за потвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
силати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Подо зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
трѣнный зѣ всѣхъ шторѣвъ
во всѣхъ потребный товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най-
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашъ га-
здынь най йдутъ громадно!
Нашо Юськовъ, Шмульвъ
спомогати? Идѣтъ до своего.

Т. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНОИЧІЙ

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Шо за Талпаша? Звѣздки оны?
— Та-жъ краинѣ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

Шо за брында я пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслужте якъ братамъ!
— Таньо надзвичайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИННЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ

Вилкебаръ и околицѣ,
Его камѣнне подо будову
есть наилучше, а работа
найтривальша.
Будуе мосты и дома, мас
власный конѣ до звозу
матеріалу.

Даетъ кериджъ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.
Мешкае
на River Side.

Недалеко Руской Церкви.

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памя-
ти крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и ро-
жнорѣдныя напои.

Хороша с а л я для забавъ и
братскихъ зазданъ.
168. Warren & Dodley Sts.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА
КОРАБЕЛНА
И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на най-
лѣпшій линіи морской на
Бременъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
свой чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумѣнно.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подо числомъ 102 Моррисъ
улицы.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходячи съ краю,
най зайдутъ тамъ а будутъ
услужени по щиро руски.
Тамъ дастъ ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

І. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
долу въ наилучшіи товари
съ первой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа. не забудте

J. TALPASZ &
J. ZYLICZ

D OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифка-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
шомъ часѣ певно, безопасно
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей поси-
лаю грошѣ до старого краю
и купило у мене шифкартъ,
а еще жадеть не скажувъ
ся що му була яка жидь.
Поручаюся память и мойтъ
крайнамъ остаюся съ глубо-
кимъ поздравленъ а не забу-
вайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о васъ добро познакомитися
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ,
а переконаеся що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашего складу, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глубокимъ почтениемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEICEL

Найлѣпшій
Найтуньшій
а

на часъ напра-
вить каждому зигарки, зи-
гары и все що въ закресъ
годинникарскій входитъ,
131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET,
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.

Поручае свой складъ винъ
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікери
по найтуньшой цѣнѣ.
Незабывайте за него.

R. H. MORGAN,
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ

GREEK I RIM
KAT. SPOLOK

SV. AR. MICHAEL

SHEFFIELD, PA.

Прапорѣвъ (фаны)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едбабу; чотыри и
повъ черезъ шесть и повъ
стоць со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры больше зъ найлѣпшой мате-
ріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣтъ по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай,
„Свободу“ читай! Русь святую люби, доброму научайся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавайся! Въ лотерію не грайте, только
грошъ падѣтъ. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скиньтесь по центови! Се не забывайте!... Буде зъ васъ!